

СТАНОВИЩЕ

Вх № 235

23.III.2016г.

за дисертационния труд на Таня-Йоана Минкова на тема
”Българското въздухоплаване /1912-1944 г./. Исторически и
извороведски аспекти на човешките ресурси”
от доц. д-р Антоанета Запрянова

Представената за защита дисертация на Таня-Йоана Минкова, свободен докторант към секция „Помощни исторически науки и информатика”, е първо по рода си историческо изследване, което има за предмет управлението на човешките ресурси в българското въздухоплаване в периода 1912-1944 година. Нейният дисертационен труд е в обем от 460 страници. За подчертаване е, че с направената ретроспекция в научен оборот влизат исторически документи – грубо изчислено – над 1000, като приблизително 90% от тях се обнародват като извори на информация по темата за първи път. За фактографския анализ са привлечени документи от официален и личен произход. В този смисъл е уверението ми, че употребените изрази „за първи път”, поднесени в заключението, както се изисква от Правилника докторанта сам да изведе своите приноси, са обективни.

Като научен ръководител споделям и кратка предистория. Представената дисертация на Таня-Йоана Минкова е резултат на предварително обсъждане на темата с търсене на аргументи, че липсват в историческата ни книжнина изследвания по проблемите за човешките ресурси в българското въздухоплаване за периода 1912-1944 г. Библиографският преглед показва, че вниманието на специалистите през годините е било и продължава да бъде насочено към военните и технологичните аспекти на въздухоплаването. Това даде основанието за разработване на проблемите, свързани с обучението на различните видове служещи в авиацията и материално-техническата база за образователния процес.

Основание за темата на дисертацията даде и подготвеността на Т. Минкова в резултат на нейната магистърска работа върху човешките ресурси в авиацията. Истината е, че след завършване

на магистратурата тя сподели, че е открила изключително голям брой исторически документи, които не са изследвани. Тя вече беше запозната с част от тях и най-напред в устна форма представи съдържателния модел на една бъдеща работа. Потвърди се и оценката, че темата не е разработвана и че може да се развие в дисертационен труд. Така и стана.

След обсъждане в секцията на представена от нея предварителна разработка се взе решение за докладване в НС на ИИИ. Т. Минкова бе зачислена като свободен докторант на 26.I.2010 г. със заповед №5 / 27.I.2010 г. за срок от три години. С две прекъсвания от по 6 месеца и необходимостта от доразвиване на увода и заключението тя бе отчислена с право на защита с заповед №18/27.01.2014 г. до 26.I.2016 г. срокът за вътрешната защита бе спазен, при това докторантката беше преработила труда съобразно направените и преди това препоръки.

Докторантката е представила на отчета си, от който е видно, че тя е положила успешно всички изпити, т. нар. дивиденти, които освен от изпитите се увеличават и от нейните публикации, и от участието в научни конференции. Към административния отчет добавям някои личностно психологични факти.

Първо, Т. Минкова показва изключителна съзнателност при полагането на изпитите – особено по свободно избираемия предмет „Историята и нейните помощни науки” и кандидатския минимум. Тя се запозна за първи път с гносеологичните проблеми на историческото и извороведското познание. Уводът, изложението от четирите глави, заключението, приложенията и библиографията доказват нейното усърдие, довело до изграждане на професионалните умения да подчини историческия анализ на извороведския.

Разбира се, това допринесе за постигнатия приносен характер на изяснените исторически, историографски и извороведски аспекти на дисертационната тема: авиационното дело през Първата световна война, когато се създава и започва да функционира учебно-летателния комплекс - Аеропланното

училище в Божурище, в Междувоеенния период, когато училището е открито с нова мирновременна програма, превръщането на Божурище в гражданското летище на България, използването активно от чуждестранни авиокомпании, сред които водещи са Deutsche Lufthansa и полската LOT, формирането и развитието на втория водещ център, изиграл важна роля за развитието на авиацията в България – летище Казанлък, самолетната фабрика Български Капрони в Казанлък, ролята на летище Казанлък в авиационното обучение до и по време на Втората световна война и пр.

За първи път се разкриват и учебните програми, практическата подготовка на обучаваните, материалното стимулиране на преподавателите и летци – все проблеми от голямата тема за управлението на човешките ресурси. Докторантката прояви особено внимание и проучване на историята на българската учебна литература, свързана с въздухоплаването. Тя успя да открие и анализира най-използваните учебници от български автори, в които са обобщени новите постижения на летателната теория и практика – както българска, така също и чужда.

Второ, Т. Минкова показва изключителна добросъвестност при издирването на историческите извори по темата. Отдели време и доста средства, за да ги проучи в Централния военен архив – В. Търново, да поръчва ксерокопия, които пристигаха в пакети по 200-300 листа периодично. По-горе казах, че грубо изчислено те са над 1000. Не мога да визирам точния брой на анализирания архивни единици, още повече че много от тях бяха проучени от докторантката, но не влязоха в изложението поради постигнатия твърде голям обем на дисертационния труд. Те са цитирани в отделните глави, голямата част от тях се обнародват за първи път, което е принос. За подчертаване е също, че с дисертацията си Т. Минкова дава информационен „хляб” и за военни специалисти, и за изследователи на образованието и гражданската история в периода 1912-1944 г.

Трето, с определението добросъвестност и отговорност характеризирам и нейното реализиране на задачите, които бяха поставяни - за разработка на статии, рецензии, участие с доклади в научни конференции, както е видно и в приложените списъци.

Четвърто, за всеки постигнат резултат - като глава или параграф, Т. Минкова търсеше консултации с мен и доц. В. Танкова, приемаше критиките и преработваше написаното. В този смисъл аз не отправям критични бележки, защото тя се е съобразявал в най-голяма степен с моите препоръки. При това хронологичните граници са доста разтеглени, може би не трябваше да се включва анализ на българското въздухоплаване преди и по време на Втората световна война. Тогава и бележките, и препоръките на членовете на научното жури, които приемам, щяха да са по-малко. Разбира се, че може още да се желае, но съм убедена, че ако реши да обнародва дисертационния си труд, тя ще се съобрази с направените от колегите препоръки.

Повтарям, че би могло да се желае още, но да се има пред вид, че с разработката си Т. Минкова направи научна „пъртина“ по темата, доколкото много от аспектите се осветляват за първи път, а голяма част от историческите извори се обнародват за първи път. Това ми дава основание да препоръчам на уважаваните членове на научното жури за дисертационният труд на Таня-Иоана Минкова ”Българското въздухоплаване /1912-1944 г./ . Исторически и извороведски аспекти на човешките ресурси” да се присъди образователната и научната степен „Доктор по история”.

23 март 2016 г.

(доц. д-р А. Запрянова)